

Maria Heliste
LL, erikoistuva lääkäri
HUS, ATek
maria.heliste@fimnet.fi

SATEL 2018

– traumoja ja johtamista järjestäjille ja osallistujille

Ymmärsin vuosi sitten huhtikuussa, että järjestän seuraavat SATEL-koulutuspäivät. Ensimmäinen ajatukseni oli, että voisiko sen jättää tekemättä – no ei. Toinen ajatukseni oli, että olisipa jo ensi huhtikuu. Ei siksi, että olisin innostunut vaan siksi, että mitä pikemmin päivät saapuvat, sitä pikemmin ne ovat myös ohi.

Laskin viime keväänä, että tulevan vuoden aikana perheemme suorittaa sekä yhden erikoislääkäritentin että eurooppalaisen lisäkoulutustentin. Siksi töiden, päivystysten ja kaikkien muiden kirjoitus-, järjestö- ja vastuutehtävien lisäksi valtakunnallisten koulutuspäivien järjestäminen ei tuntunut ilahduttavalta pieneltä lisätehtävältä. Katsoimme puolisoni kanssa kalentereitamme ja totesimme, että nähdään sitten vuoden päästä. Mutta: jos järjestäjä valittaisiin sillä perusteella, kenellä on aikaa, ei ketään löytyisi. ”Onneksi” järjestämistä vastuu siis tulee kysymättä.

Tiedätkö, millaista on järjestää koulutuspäivät? En minäkään onneksi tiennyt. Olen ollut mukana järjestämässä koulutuksia sen verran, että itseni tuntien huolestuin. En siksi, että jättäisin tekemättä, vaikka sitä sekunnin harkitsinkin, vaan koska tiesin, että olen hyvä suunnittelemaan asioita lähitulevaisuuteen. En vuoden päähän. Ideoiminen ja luovuuden käyttäminen on hauskaa, pidemmällä aikajänteellä into laantuu, ja vuodessa se vasta ehtiikin laantua, useita kertoja. Turhaut-

Jos koulutuspäivien järjestäjät valittaisiin sillä perusteella, kenellä on aikaa, ei ketään koskaan löytyisi.

taa, että asiat eivät tapahdu heti, kaikki suunniteltu ei onnistu sittenkään, ihmiset eivät pidä lupauksiaan tai eivät hoida tehtäviään ensinkään. Vielä ikävämpää on, että omat ideat eivät olekaan aina niin loistavia ja toteuttamiskelpoisia. Lopussa kylästy myös siihen, että herää aamuyöllä ja muistetaan, ettei ole hoksannut tarvetta teettää nimikyltit

► ”Taru Kantolan ROTEM-luento oli selkeä, napakka ja hyvin potilastapausesimerkein varustettu. Luulen, että jokainen oppi ROTEM-tulkinnan alkeet. Maarit Hultin luento palovammapotilaan ensihoidosta palveli erinomaisesti myös muualta kuin pääkaupunkiseudulta tulleita: saimme selkeitä ohjeita, kuinka palovammapotilaan hoito ensimmäisinä tunteina käynnistetään. Oli erityisen

mielenkiintoista kuulla myös johtamisesta stressitilanteissa. Tuomas Brinck kuvasi hyvin millaista on, kun sydän tykyttää ja silmissä sumenee, ja samalla pitäisi ottaa johtajan rooli ja tehdä päätöksiä. Muutama hyvä vinkki näihin tilanteisiin saatiin. Iltajuhla oli erinomainen – ehkä jopa kaikkien aikojen paras, kuten luvattiin.”

Lotta Alanne

osallistujille – tai oivaltaa jotain muuta aivan yhtä banaalia ja ei-valvomisen arvoista.

Parasta koulutuksen järjestämisessä on se, että hieman karrikoiden sanottuna saa täysin omavaltaisesti suunnitella aiheet ja luennoitsijat oman kiinnostuksen mukaan. Tämän vuoden teemaksi valikoitui traumat ja traumajohtaminen, koska Helsingillä on tästä erityisosaamista Töölön traumasairaalan ja Jorvin valtakunnallisen palovammakeskuksen vuoksi.

SATEL-päivät ovat perinteisesti kaksipäiväinen tapahtuma, joiden järjestämistä vastuu kiertää vuorotellen yliopistosairaala- ja paikkakuntien välillä. Se on erikoistuvien lääkäreiden oma valtakunnallinen koulutus, jonka kohderyhmä ovat kaikki erikoistuvat koulutuksen vaiheesta riippumatta. Pääasiassa sen tarkoitus onkin tarjota peruskoulutusta. Jaoin päivien ohjelman siten, että ensimmäisenä päivänä oli puhtaasti kliinisiä aiheita ja toisena päivänä käsiteltiin tilannejohtamiseen ja stressaavien tilanteiden hallintaan liittyviä teemoja.

>>

Teemu Kantola Töölön sairaalan traumateho-osastolta avasi koulutuksen puhumalla yleisesti traumapotilaan erityispiirteistä ja vastaanottamisesta päivystyspoliklinikalla. Taru Kantola Meilahden sairaalan leikkausosastolta piti vuosisadan huvattomimman ja mieleenpainuvimman ROTEM-luennon lupauksella, että kukaan ei poistu salista osaamatta tulkita käyriä. Luulen, että missään akateemisessa luennossa ei ole koskaan puhuttu yhtä paljon makroista, prinssinakeista ja porkkanoista kuin Tarun – oppimistavoite varmasti täyttyi! Hiski Kopponen Töölön traumateholta puhui traumapotilaan tehohoidosta ja erityisesti rintakehävammoista, koska ne koskettavat kaikkialla sairaaloissa työskentelevien anestesia- ja lääkärien arkea ehkä enemmän kuin monet muut vammapotilaat. Päivi Tanskanen Töölön neurokirurgian tehovalvontaosastolta puhui neurokirurgisen ja neurologisesti vammautuneen potilaan hoidon erityispiirteistä. Päivi sanoi luennon alussa työkennelleensä aiheen parissa 90-luvulta saakka, mikä tuo hieman perspektiiviä kokemukseen. Luulen nimittäin, että osa yleisöstä ehkä vasta syntyi tuolloin. Päivän päätti Maarit Hult Jorvin palovammateholta kertomalla palovammapotilaan

Parasta koulutuksen järjestelemisessä on se, että saa suunnitella aiheet ja luennoitsijat oman kiinnostuksen mukaan.

alkuhoidosta. Maarit tunnetaan kansainvälisestä Emergency Management of Severe Burns (EMSB) -kurssien vetäjänä.

Kaikkien koulutuspäivien, mutta etenkin SATELIN, suola on iltajuhla, ovathan päivät monelle ensimmäinen kosketus oman alan koulutuksiin ja samalla tärkeä tutustumis- ja verkostoitumispaikka. Tämän vuoden iltajuhla pidettiin Teurastamon Kellohallilla, joka on työläisromanttinen tehdas-

aluehenkinen miljöö Sörnäisissä. Tavoitteena oli pitää varsinainen ohjelma vähäisenä ja rentona, jotta ihmiset ehtisivät tutustua myös vieraisiin kollegoihin omien kavereiden lisäksi. Harmillisesti juhlat täytyy kuitenkin suunnitella päätymään siten, että yleisön saa osallistumaan myös seuraavan päivän

luennoille. Vaikka kaikkien osalta juhla ei ehkä päättynytkään viralliseen aikaan, olin kuitenkin onnistunut ainakin yhdessä asiassa: sain palautetta, että perjantain aloitusaikataulu tuki oppimista.

Toisen koulutuspäivän ohjelma käsitteli anestesia- ja lääkäriin työn tärkeää, mutta usein kliinisen koulutuksen varjoon jäävää puolta: johtamista, tiimityötä ja henkistä valmentautumista vaatiin tilanteisiin sekä niissä toimimista. Lyhyillä luennoilla ei ollut mahdollista eikä tarkoituksaan

► ”Traumat ja johtaminen aiheina ovat todennäköisesti useiden erikoistuvien kiinnostuslistalla kärkisijoilla. Lähdimkin varsin korkein odotuksin tämän vuoden SATEL-päiville. Onneksi ennako-odotuksiini pystyttiin melko hyvin vastaamaan. Patrik Nyström piti hauskan ja erittäin interaktiivisen luennon tiimityöstä ja johtamisesta. Häntä suosittelisin jatkossakin johtamisaiheisille

koulutuspäiville. Iltapäivä huipentui Kreu Maisniemen ja Tuomas Brinckin interaktiivisiin videoituihin traumasimulaatioihin. Vaikka simulaatiotilanteen kuvaaminen voi useimmista tuntua vieraalta, uskon, että se tarjoaa loistavan työkalun oppimiseen ja oman suorituksen parantamiseen.

Itse jäin kaipaamaan enemmän pienryhmätyöskentelyä potilastapausten

tai workshoppien muodossa. Jatkossa toivoisinkin vähemmän hands off ja enemmän hands on -opetusta esimerkiksi ultraäänen käytöstä. Aina on mukava verkostoitua ja keskustella muiden sairaaloiden erikoistuvien kanssa kunkin talon tavoista – näihin SATEL-päivät tarjosivat loistavat puitteet.”

Niklas Mattila

Iltajuhlapaikka Kellohalli odottaa vieraitaan.

saada syväluotausta aiheesta, vaan ennemminkin päästä sisään teemaan ja herättää ajatuksia. Tämä työmme perinteisesti joko unohdettu tai tunnistamaton osa-alue on onneksi saanut viimeisen vuosikymmenen aikana ansaitusti enemmän huomiota ja painoarvoa myös koulutuksessa. Halusimme tuoda tätä puolta anestesiaalääkärin työstä koulutuspäivien välityksellä peruskoulutukseen; vaikka kliiniset aiheet ovat tärkeitä, niitä voi helposti opiskella myös itsenäisesti. Etenkään perustason koulutusta lääkäreille tiimityöskentelystä ja johtamisesta ei vielääkään ole riittävästi tarjolla.

Toisen päivän avasi Patrik Nyström, joka on peruskoulutukseltaan ensihoidon lehtori ja simulaatiokouluttaja, joka on erityisen kiinnostunut stressinsiedosta ja niin kutsutusta resilienssistä (eli toimintakyvyn säilyttämisestä yllättävissä ja henkisesti vaativissa tilanteissa). Patrikin teettämät yksinkertaiset harjoitukset keskittymisestä ja tilannejohtamisesta herättivät varmasti viimeisimmätkin uneliaat, varsinkin niiden huumoriarvon vuoksi.

Päivän toisena luennoitsijana kuultiin Meilahden sairaalan päivystyskirurgian ylilääkärinä Ari >>

► ”SATEL-päivien luentojen sisältö oli monipuolista ja luennoitsijat hyvin valittuja. Nykyään yhä useammin luennot ovat interaktiivisia, mikä pitää kuulijan paremmin mukana. Tuomas Brinckin ”Työkaluja tiimitoimintaan – johtaminen stressitilanteissa” toi esille hyviä uusia näkökulmia, miten tiimityöskentelyä ja omaa toimintaa voi kehittää stressitilanteissa. Yhtenä esimerkkinä luennosta jäi mieleen ”Tactical combat breathing”, joka on hengitystaktiikka, jota voi käyttää itsensä rauhoittamiseen stressitilanteissa. Iltajuhlassa Teurastamon Kellohallilla oli hauska tavata tuttuja ja vähemmän tuttuja saman erikoisalalan erikoistuvia lääkäreitä.

Lapsi traumapotilaana, traumapotilas ensihoidossa tai sairaalaan ulkopuolinen traumapotilaan hoito olisivat voineet olla mielenkiintoinen lisä ohjelman sisältöön. Kriittisesti sairaan potilaan ensihoito sairaalassa ja eri potilasryhmien hoidon erityispiirteet teho-osastolla voisivat kiinnostaa minua seuraavilla koulutuspäivillä.”

Annika Nelskylä

Leppäniemeä, jolla on Suomen ja maailmankin mittakaavassa merkittävä sotakirurginen kokemushistoria. Ari puhui kokemuksistaan kirurgina (ja siinä sivussa vähän anesthesiologinakin tilanteissa, joissa ketään muuta ei ollut saatavilla). Vaikka luennot oli tarkoitettu kevennykseksi ja sellaisena varmaan toimivatkin, tarinat olivat kaukana kevyestä, ja kunnioitusta herättävän haastavia.

Koulutuspäivien viimeiset aiheet käsittelivät traumajohtamista. Pääluennoijana oli ortopedi ja traumatologi Tuomas Brinck Töölön sairaalasta. Tuomas puhui ennen kaikkea mielen hallinnan tärkeydestä ja nauratti yleisöä kertomalla, että jos ortopedeille yrittää puhua mindfulnessista, hänet nauretaan pihalle, mutta sama asia esitetynä otsikolla ”combat breathing” toimii kuin häikä. Päivien viimeinen sessio oli Tuomaksen ja

Töölössä anestesialääkärinä työskentelevän Kreu Maisniemen yhdessä vetämä interaktiivinen potilastapaussessio. He näyttivät videoituja traumasimulaatiotapauksia, joita yleisö sai kommentoida ja pohtia yhdessä, oliko toiminta onnistunutta tai olisiko voinut toimia toisin.

Täytyy myöntää, että vuoden järjestelyiden kulminoiduttua SATEL-päiviin on nyt vähän helpompi hengittää. On ollut ilo huomata, että huippuosaajat ovat valmiita lähtemään mukaan luennoijiksi erikoistuvien lääkärin koulutukseen vaikka saavat palkaksi vain lämpimät kiitokset. Palautteen perusteella voisin varovasti arvioida, että päivät olivat onnistuneet, ainakin jos tulkitsee ”vähemmän taukoja ja enemmän luentoja” – kommentit sillä tavoin – eikä niin, että saimme kuulijoiksi vain alamme hikarit. Onneksi myös päivien järjestäjä säilyi lopulta ilman pahempia

SATEL-päivien järjestelytiimiä tauolla ATeKin standilla. Kuvassa vasemmalta oikealle Maria Heliste, Benny Hellqvist ja Eva Laurén. Kuva Sinikka Münte, 2018.

henkisiä traumoja, sillä oma järjestelytiimi toimi ja sai tämän johtajan huomaamaan taas kerran, että yksin ei selviä haastavasta tehtävästä. Kiitos siitä.

Nyt SATEL-vastuu on jätetty taakse ja katse suuntautuu kohti ensi vuoden vastaavia päiviä, jotka tulevat olemaan Turussa. Itse en tosin ole niitä näkemässä, koska valmistun ennen sitä. Ohjelmasta en tiedä muuta kuin teeman, mutta suosittelen lämpimästi päiviä kaikille erikoistuville. Älkää toivoko enemmän luentoja, vaan nauttikaa tauoista ja tutustukaa toisiinne! ■

► ”SATEL-päivät olivat oikein onnistuneet: opin paljon uutta ja tutustuin uusiin ihmisiin. Iltajuhla oli ihana! Tämän vuoden ”Traumapolttilaan hoito ja traumajohdaminen” -teema oli hyvin mielenkiintoinen. Pidinkin kovasti Ari Leppäniemen luennosta ”Humanitaarista

kirurgiaa”, jossa hän kertoi henkilökohtaisista kokemuksistaan kirurgiasta ja anestesiologiastakin kehityksensä. SATEL-päivillä oli ystävällinen ja aurinkoinen tunnelma. Kiitos kaikille järjestäjille ja luennoitsijoille!”

Irina Abramova

INHALAATIOANESTESIAKURSSI

1–2.11.2018 HOTEL HAVEN, HELSINKI

Inhalaatioanestesiakurssi järjestetään 1–2.11.2018 Hotelli Havenissa, Helsingissä.

Kurssilla käsitellään inhalaatioanesteetteja ja anestesiologian perusasioita. Kurssia suositellaan kaikille anestesiologiaan ja tehohoitoon erikoistuville. Myös erikoislääkärit ovat tervetulleita kurssille! Kurssin hinta on 250€.

LISÄTIETOJA JA ILMOITTAUTUMISOHJEET: WWW.SAY.FI ► KOULUTUSKALENTERI